

Enakopravnost spolov v EU: prizadevanja Evropskega parlamenta

Preberite, kako si EU in Evropski parlament prizadevata zaščititi pravice žensk in izboljšati enakost spolov na delovnem mestu, v politiki in drugih področjih.

Foto: Brooke Cagle, Unsplash

Ukrepi EU proti spolni neenakosti

EU si že od ustanovitve prizadeva za [enakopravnost spolov](#), kar se odraža predvsem v [evropskih socialnih politikah](#). Prepoved diskriminacije je del temeljne pogodbe o Evropski uniji.

EU sprejema [zakonodajo](#), izdaja priporočila, pripomore k izmenjavi dobrih praks in podpira ukrepe držav članic.

Politike enakosti spolov so oblikovale sodbe Evropskega sodišča. Parlament pogosto samoiniciativno pripravlja in sprejema poročila, ki se nanašajo na vprašanja spola, in poziva k bolj enakemu položaju spolov.

Koncepte politike enakosti spolov v EU so oblikovale tudi sodbe Evropskega sodišča.

Evropski parlament je ustanovil [odbor, ki se ukvarja s pravicami žensk in enakostjo spolov](#). [Parlament vsako leto 8. marca obeleži mednarodni dan ženskin](#) z organizacijo dogodkov osvešča o problematikah.

Evropski poslanci so razmišljali o napredku pri zaščiti pravic žensk v zadnjih letih in prihajajočih izzivih, zato so izrazili zaskrbljenost zaradi negativnega odziva v nekaterih državah EU in tveganja, da enakost spolov ne bo več prioriteta na dnevnem redu.

Parlament je tudi pozval Evropsko komisijo, naj zagotovi, da bodo pravice žensk upoštevane v vseh njenih predlogih, naj razvije konkretne načrte za izboljšanje stopnje revščine žensk in okrepi prizadevanja za odpravo plačnega razkoraka.

Preverite [časovnico ključnih dogodkov v boju za pravice žensk](#).

Teden enakosti med spoloma v Parlamentu

Evropski parlament je leta 2020 poudaril, kako pomembna je zanj enakost med spoloma, z ustanovitvijo letnega [evropskega tedna enakosti med spoloma](#). Ta za odbore Parlamenta pomeni priložnost, da pogledajo na izzive, s katerimi se soočajo, s perspektive spola.

Preverite [program za teden enakosti med spoloma v letu 2023](#).

Sprejeta zakonodaja o pravicah žensk in enakosti spolov

Evropski parlament se zavzema za enakost spolov na delovnem mestu, v politiki in tudi na drugih področjih. Novi pravno zavezujoči ukrepi zajemajo najrazličnejša področja: pomoč pri odpravljanju plačnega razkoraka, odpravo diskriminacije na podlagi spola, povečanje deleža žensk v upravnih odborih gospodarskih družb in boj proti nasilju nad ženskami.

Boj proti nasilju nad ženskami

V aprilu 2024 je Parlament sprejel prve evropske predpise za boj proti nasilju nad ženskami. Cilj

je preprečiti nasilje na podlagi spola in zaščititi žrtve, zlasti ženske in žrtve nasilja v družini. Direktiva zahteva strožje zakone proti kibernetickemu nasilju, boljšo pomoč za žrtve, ukrepe za preprečevanje posilstva in boljše razumevanje opredelitve privolitve v spolnost.

Predpisi določajo, da je treba prednostno obravnavati varnost in dobrobit žrtev, vključno z zagotavljanjem dostopa do zaščitene nastanitve.

- [Preberite več o tem, kako EU bori proti nasilju na podlagi spola](#)
- [Preberite več o kibernetickem nasilju nad ženskami: kaj je in kako ga preprečiti?](#)

▶ **Spodbujanje pravic žensk v EU: spoznajte Stello in Lindo**
https://multimedia.europarl.europa.eu/en/video/v_N01_AFPS_240304_FOEW_INTER

Novi ukrepi za zmanjševanje plačnega razkoraka med spoloma

Parlament si prizadeva tudi za konkretne ukrepe za znižanje **plačnega razkoraka** - razlik v plačah in pokojninah med moškimi in ženskami. Povprečna razlika v plačah med moškimi in ženskami v EU je bila leta 2022 12,7 %. Pokojnine moških so bile **leta 2019** v EU v povprečju za 29 odstotkov višje od pokojnin žensk. Parlament je pozval tudi k ukrepom proti revščini žensk, saj je verjetnost revščine pri ženskah višja kot pri moških.

Parlament je marca 2023 sprejel **novih predpisov**, ki podjetjem zapovedujejo, da razkrijejo podatke o plačah, s čimer je lažje primerjati prejemke in izpostaviti razlike v plačah med spoloma.

Če bo iz poročanja o plačah razvidna vsaj 5-odstotna razlika v povprečnih plačah moških in žensk, bodo morali delodajalci skupaj s predstavniki zaposlenih izvesti pregled plač. Države članice bodo morale za delodajalce, ki ne bodo upoštevali predpisov, določiti učinkovite, sorazmerne in odvračilne kazni.

Več o ukrepih EU za zmanjševanje plačnega razkoraka med moškimi in ženskami

" Vsaka država članica zagotovi uporabo načela enakega plačila za enako delo ali delo enake vrednosti za moške in ženske. "

157. člen Pogodbe o delovanju Evropske unije

Ženske v upravah podjetij

Novembra 2022 je [Parlament odobril prelomne predpise](#), namenjene izboljšati enakost spolov v [upravah podjetij](#). Namen direktive je uvesti pregledne postopke zaposlovanja v podjetjih, da bodo do konca junija 2026 ženske zasedale vsaj 40 % delovnih mest neizvršnega direktorja oziroma 33 % vseh direktorskih položajev.

Direktiva se nanaša na uprave podjetij, ki kotirajo na borzi v EU. Mala in srednja podjetja z manj kot 250 zaposlenimi so bila iz predpisov izključena.

Materinski, očetovski in starševski dopust

Leta 2019 so bila sprejeti [novi evropski predpisi na področju starševskega in skrbniškega dopusta](#), ki omogočajo boljše ravnotežje med družinskimi in poklicnimi dejavnostmi, brez potrebe po izbiranju med enim ali drugim. Spodbijajo aktivno participacijo žensk na delovnem mestu in ponujajo več vzpodbud, da starševski dopust koristijo tudi očetje.

Evropska zakonodaja o enakosti spolov na delovnem mestu:

- pravila na področju zaposlovanja (enako plačilo, socialne pravice, pogoji dela in nadlegovanje)
 - pravila na področju samozaposlitve in podjetništva (enako plačilo, socialne pravice)
 - pravica do materinskega in starševskega dopusta
-

Druge pobude za enakost spolov, ki jih podpira Evropski parlament

Spolne in reproduktivne pravice žensk

April 2024 so evropski poslanci pozvali Komisijo, naj doda spolno in reproduktivno zdravstvo ter pravico do varnega in zakonitega splava v [Listino Evropske unije o temeljnih pravicah](#). To so [zahtevali večkrat](#). Evropski poslanci so pozvali Evropsko komisijo, naj zagotovi, da organizacije, ki delujejo proti enakosti spolov in pravicam žensk, vključno z reproduktivnimi pravicami, ne bodo prejele sredstev EU.

Marca 2022 je Parlament sprejel akcijski načrt EU za enakost spolov III, ki je namenjen izboljševanju spolnega in reproduktivnega zdravja in pravic izven EU in zagotavljanju dostopa do njih v državah EU.

Ženske v politiki

Evropski parlament poudarja pomen enakosti spolov v politiki in spodbuja enako vključenost žensk v odločevalske procese na vseh ravneh.

Evropski parlament je januarja 2019 v [poročilu o spodbujanju načela enakosti med spoloma](#)

evropske politične stranke in njihove nacionalne članice pozval, naj na listah za evropske volitve 2019 zagotovijo enakovredno zastopanje obeh spolov.

Oglejte si našo infografiko o ženskah v Evropskem parlamentu.

Več žensk v informacijsko-komunikacijski tehnologiji in znanosti

Razlika med moškimi in ženskami je **še posebej velika na področju informacijskih tehnologij**, kar je glede na dejstvo, da ta predstavlja industrijo prihodnosti, še posebej zaskrbljujoče.

V Evropi se manj žensk odloča za študij informacijsko-komunikacijskih tehnologij, zaradi česar so posledično tudi manj zastopane na trgu delovne sile. Sektor je leta 2016 v EU zaposloval 8,2 milijona ljudi, od teh je bilo le 16,7 odstotkov žensk.

Evropski parlament je zato sprejel resolucijo za **krepitev vloge žensk in deklet s pomočjo digitalnega sektorja**, ki evropske države poziva, na pripravo ukrepe v podporo vključevanju in udeležbi žensk v informacijski družbi, vključno s promocijo izobraževanja in študijskih programov ter zagotavljanjem enakega plačila za opravljeno delo.

Preprečevanje nasilja nad ženskami

EU se problematike nasilja nad ženskami loteva na različne načine.

Parlament opozarja tudi na pomen boja proti posameznim oblikam nasilja, kot so spolno nadlegovanje, trgovina z ljudmi, prisilna prostitucija, pohabljanje ženskih spolnih organov, zalezovanje na spletu in spletno nasilje.

Februarja 2021 so poslanci pozvali Komisijo, naj pripravi **predlog za evropsko direktivo, ki bi preprečevala in se borila proti vsem oblikam nasilja, povezanega s spolom**. Komisija je **marca 2022 predstavila predlog** Parlamentu. Parlament je **julija 2023 sprejel stališče** in je pripravljen na pogajanja s Svetom.

V EU je 33 odstotkov žensk **doživelo** fizično in/ali spolno nasilje, 55 odstotkov pa jih je bilo spolno nadlegovanih.

Več o tem, kako se EU bori proti nasilju na podlagi spola

Več o evropskih socialnih politikah:

- [Kako EU izboljšuje pogoje dela in pravice delavcev?](#)
- [Zmanjševanje brezposelnosti: razlaga politike EU](#)
- [Brezposelnost mladih: kako lahko ukrepa EU?](#)
- [Kako EU izboljšuje javno zdravje?](#)

Povezave

[Evropski institut za enakopravnost spolov](#)
[Poročilo o enakosti spolov v EU 2022](#)